

ønske, at Lærerne maa blive lønede saaledes, at de kunne leve ordentlig og ikke behøve at „faa Feber paa Grund af manglende Næring“, som jeg tror, den ærede foregaaende Taler sagde. Jeg har nu aldrig vidst, at man kunde faa Feber paa Grund af manglende Næring, men jeg har spurgt Tingets lægekyndige Medlem, om det passede, og da han har bekræftet det, maa det vel passe. At der skulde være ret mange Lærere, som have faaet Feber paa Grund af manglende Næring, tror jeg dog ikke, men hvad jeg tror, er, at en hel Del Lærere have haft for lidt til at føre en anstændig Tilværelse. Det have vi haft Eksempler paa og have det den Dag i Dag, og disse Læreres Naar ønsker jeg at være med til at forbedre. Jeg mener, at Begyndelseslønningerne ingenlunde ere for høje, ja, jeg skulde end ikke have noget imod at forhøje dem en lille Smule, men hvad jeg synes, man har været lidt flod med, er Slutningslønningerne. Jeg ved ikke, om en Lærer just behøver 1800 Kr., Fribolig, Brændsel og Have; det gør han vel næppe, men det skal jeg for øvrigt ikke udtale mig om. (En Stemme: Hvis han nu sidder med Kone og 5 Børn?) Ja, Kone og 5 Børn, det kan en Lærer med 700 Kr. ogsaa have (Modsigelse). Jo, det kan han meget godt, det er der slet intet i Vejen for, i den Henseende er der vel ikke nogen stor Forskel; tilmed er det jo som oftest Lærerne med de smaa Gager, som have smaa Børn, medens de ældre Lærere som oftest have voksne Børn. Men, som sagt, Lærerslønningerne skal jeg ikke have noget imod, jeg kan med Glæde gaa med til at give Lærerne disse voksende Lønninger. Jeg vil slutte med at udtale, at skulle Lærerne have disse forbedrede Naar, bør der ogsaa indføres en lille Smule forbedrede Forhold i Skoleordningen, og jeg mener derfor, at vi maa holde fast paa, at kunne vi ikke faa Lovforslaget gennemført nogenlunde nær, som det foreligger her til 3dje Behandling med Flertallets Endringer, saa maa vi hellere vente, indtil der kommer saadanne Tider, at et saadant Forslag kan gennemføres. Det kan være, at Lærerne ville sukke rundt omkring i Landet; men lad saa dem, som stode i de mest trykkende Naar, faa et lidt større Tilskud paa Finansloven. Statskassens Bidrag er blevet sat op med 100,000 Kr.; om man satte det endnu 100,000 Kr. op, skulde jeg for mit Vedkommende nok stemme for det. Lad dem kun faa et saadant forsøgt Tilskud, for at den øjeblikkelige Nød kan blive afhjulpen. Men saa vi blot de forøgede Lærerslønninger nu og ikke mere,

saa frygter jeg for, at det vil være mange Naar, inden vi faa Kravene om en forbedret Ordning af Almueskolevæsenet tilfredsstillende. Jeg mener derfor, som sagt, at kunne vi ikke faa Loven gennemført omtrent i den Form, hvori den her foreligger til 3dje Behandling med Flertallets Endringer, skulle vi hellere give Slip paa Loven og give Lærerne en lille Smule forbedrede Naar gennem Tilskud paa Finansloven. — Hvad Fristolen angaar, har den jo mødt en venlig Modtagelse ogsaa fra Ministerens Side, men vi kunne ikke nøjes med hæderlig Omtale selv fra Regeringens Side, det fylde for lidt, vi maa paa en eller anden Maade have en Bestemmelse gennemført, hvorved Fristolen kan faa i hvert Fald en lille Støtte. De danske Lovgivningsfaktorer maa vise deres Sympati for ogsaa at holde denne Institution oppe, som jeg dog tror ogsaa har haft stor Indflydelse paa hele vort Skolevæsens Udvikling i de senere Naar.

H. L. Jørgensen: Inden det foreliggende Lovforslag forlader dette Ting, ønsker jeg at gøre nogle faa Bemærkninger. Jeg tvivler ikke om, at den, som vover at tale imod dette Forslag eller at kritisere det, vil blive Genstand for Kritik saa vel her i denne Sal som uden for den og særlig maatte fra min ærede Sidemand (Wistoft); men jeg vil desuagtet ikke tilbageholde min Mening om Lovforslaget. Det forekommer mig, at der særlig er tre Hovedsynspunkter, som ere gjorte gældende under Behandlingen af dette Lovforslag, tre Hovedbetragtninger, som ærede Medlemmer have lagt til Grund for deres Bedømmelse af denne Lov. Jeg kan tiltræde disse Synspunkter, men kan dog ikke se bort fra den økonomiske Side af Sagen, som det forekommer mig, at man hidtil er gaaet for meget uden om. Den første Betragtning blev allerede ved Lovforslagets Fremførelse gjort gældende af den højtærede Minister, idet han udtalte, at den Grund, som nærmest havde foranlediget ham til at fremkomme med Lovforslaget, var den, at Lærernes Lønningsmaade burde omordnes, og deres Lønningsvilkår forbedres: Løn efter Kapitelstatist var saa usikker efter de nuværende Konjunkturer, at den ikke fremtidig vilde kunne sikre Lærerne en ordentlig Løn. Jeg skal indrømme, at den ærede Minister har Ret deri, men jeg vil dog sige, at hvis den ærede Minister kender Forholdene paa Landet, vil han vide, at netop for dem, som hidtil have haaret Størsteparten af Udgifterne til Skolevæsenet, og som fremdeles ville komme til at bære dem, selv om Pengene nu komme til at gaa gennem Stats-